

Den svenska regeringen svajade om fiskeavtalet

I december röstade EU-parlamentet emot fiskeavtalet mellan EU och Marocko. Fiskeavtalet innefattar västahariska vatten. Sverige har röstat emot avtalet både 2006 och 2011. Men i januari svajade den svenska regeringen. Oppositionen satte dock ned foten.

EU:s fiskeavtal med Marocko fortsätter att väcka intensiv debatt, inte minst i riksdagen. I januari reagerade en samlad opposition mot landsbygdsminister Eskil Erlandsson, som överraskande sa ja till att förhandla fram ett nytt fiskeavtal mellan EU och Marocko. Tidskriften Västsahara har granskat landsbygdsministerns agerande.

Det kom onekligen som en blixtnedslag från klar himmel. Men lika snabbt kom reaktionen från oppositionen. Kanske oväntat snabbt, att döma av förvirringen hos Eskil Erlandssons stab. Hade landsbygdsministern öppnat för att låta EU-kommissionen förhandla fram ett nytt fiskeavtal med Marocko? När EU-parlamentet i slutet på förra året oväntat hade röstat ner det kritiserade fiskeavtalet?

– Det finns inget sådant utspel eller ställningstagande i dagsläget, svarade Erlandssons pressekreterare Madeleine van der Veer.

Men Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Kew Nordqvist (MP) och Jens Holm (V), alla ledamöter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott, var säkra på vad de hört på utskottsmötet den 19:e januari.

– Eskil Erlandsson meddelade att han ger sitt stöd till att Kommissionen ska förhandla fram ett nytt avtal med Marocko, säger Jens Holm.

Centerns partiledare Annie Lööf hänvisa-

de tillbaka till Eskil Erlandsson, då tidskriften Västsahara bad om hennes kommentar.

– Frågan om huruvida Sverige ska ställa sig bakom ett förhandlingsmandat, och alltså inte ett avtal, är inte avgjord ännu, svarade Madeleine van der Veer, någon dag senare.

Frågan gick även till centerpartisten Johan Linander, vice ordförande i justitieutskottet.

– Frågan är inte så enkel som Jens Holm och övriga i oppositionen vill göra det till. Sverige hade kunnat välja att säga nej till ett mandat till kommissionen direkt. Men vad hade då hänt?

Till slut medgav landsbygdsminister Erlandsson det som bland andra Jens Holm påstått.

– Det handlar om just själva förhandlingsmandatet om att inleda förhandlingar. I ett senare skede kommer vi att ta ställning till själva fiskeavtalet, sa landsbygdsministern.

– Vårt ja till att inleda förhandlingar har hela tiden varit ett villkorat ja. Om det i förhandlingarna om förhandlingsmandatet visar sig, att de hårda krav Sverige ställt, inte uppfylls, kommer vi heller inte att stödja förslaget.

– Vi vill vara med och påverka hur förhandlingsmandatet ser ut. Det är genom att vara med i förhandlingarna som vi kan försvara folkrättsperspektivet och motverka överutnyttjande av bestånden, säger Erlandsson via sin pressekreterare.

Varför kritiserade fiskekommissionären Damanaki de fiskeavtalskritiska länderna för att de inte yttrade sig på EU:s jordbruks/fiskeråds möte i mitten på december förra året?

– Sverige sitter inte tyst i förhandlingarna.

Fiskhamnen i El Aaiún. Här tas fisk in som säljs vidare av marockanska företag till Europa bland annat.

Varken Eskil eller någon tjänsteman i den arbetsgrupp som jobbar med frågan, säger riksdagsmannen Johan Linander.

Men landsbygdsminister Erlandsson medger att han varit tyst. Han saknade mandat och frågan var inte anmäld i förväg.

– På mötet tog Kommissionen upp fiske-

avtalet för att informera om att Europaparlamentet röstat nej och för att informera om den framtida processen. För att man ska kunna framföra en ny svensk position behövs riksdagens mandat. Eftersom denna punkt inte anmäls i förväg fanns inte ett sådant mandat att tillgå, svarar Erlandsson.

Kommissionären Damanaki var kristallklar på rådsrådet i december 2011. Två gånger upprepade hon att ett tydligt stöd från rådet krävdes för att gå vidare med ett nytt fiskeavtal.

”När det gäller ett framtida avtal med Marocko bad Kommissionen rådet om vägledning. Vill rådet ha ett nytt avtal eller ej? Kommissionen pekade på att rådet tidigare varit splittrat i frågan och att Kommissionen är beroende av fiskerådets stöd om ett nytt avtal ska komma till stånd.”

Hemma i riksdagen är partikollegan Johan Linander övertygad om att landsbygdsministern agerat kraftfullt i EU.

Istället valde Eskil Erlandsson att låta de länder som varit för det folkrättsvidriga avtalet få sin vilja igenom, länder som enligt rådsrådets protokoll ”uttryckte missnöje över att parlamentet röstade emot avtalet och som snarast vill ha ett nytt avtal på plats”.

– Sveriges ståndpunkt är väl känd bland de andra länderna, Sverige har röstat nej vid två tillfällen förut, säger Johan Linander.

Varför Eskil Erlandsson inte upprepade den gamla svenska ståndpunkten eller begärde bordläggning av frågan då den kom oanmäld på rådsrådet, är det bara landsbygdsminister Erlandsson som vet.

Oppositionen var snabb med sin kritik vid ett möte i riksdagens miljö- och jordbruksutskott den 24 januari och satte P för ett nytt avtal:

”Vi vill också rikta stark kritik mot att landsbygdsministern vid jordbruks- och fiskerådet den 15–16 december 2011 inte höjde Sveriges röst i protest mot ett nytt fiskepartnerskapsavtal då detta samtalsämne togs upp efter att EU-parlamentet röstat ned det provisoriska fiskepartnerskapsavtal som löpte under föregående år.” (Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet)

”Sverigedemokraterna anser att svensk ståndpunkt skall vara att inte ge mandat att förhandla om nytt fiskeavtal med Marocko.”

**Text: Arto Valtonen
Bild: Lena Thunberg**

Nytt handelsavtal EU–Marocko

Spanska jordbruksorganisationer kräver ett stopp för jordbruksvaror från Marocko, på samma grunder som EU-parlamentet stoppade fiskeavtalet mellan EU och Marocko. Båda avtalen berör det ockuperade Västsahara.

– Båda avtalen träffades samtidigt och de berör samma folkrättsliga problem och måste därför stoppas, säger Rafael Hernández Reyes, regional ordförande för COAG på Kanarieöarna till Western Sahara Resource Watch.

Eftersom både fisken och jordbruksprodukterna kommer från det ockuperade Västsaharas, så är det orimligt att endast fisket stoppas, menar Reyes.

– Vi anser att jordbruksavtalet mellan EU och Marocko snedvrider konkurrensen. Vi måste ha samma villkor och krav på miljö och arbetstagarernas rättigheter, säger Rafael Hernández Reyes.

Reyes anser att den marockanska jordbruksindustrin, som delvis är baserad i det ockuperade Västsahara, kommer att innebära att fler spanska jordbrukare tvingas att upphöra med sin verksamhet.

– Sedan 1990-talet har tomatproduktionen på Kanarieöarna minskat med över 60 procent.

Flertalet europeiska jordbruksorganisationer har protesterat kraftfullt mot EU:s utökade jordbruksavtal med Marocko. Avtalet beräknas träda i kraft i början på maj i år och röstades igenom i EU-parlamentet tidigare i år med röstsiffrorna 369 för, 225 mot och 39 nerlagda röster.

Arto Valtonen